

Vtorak, četrtak in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 5 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . — k.
za četrt leta . . . 2 . . . 60 . . .

Vrednisto in opravišтво
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopne-
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostora.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (štampelj) za 30 k.
Kokopisi se ne vračajo,
kopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 122.

V Mariboru 16. oktobra 1869.

Tečaj II.

Telegrami „Slov. Narodu.“

V Ljubljani 15. okt.

(Iz dež. zbora.) Nemška stranka — čudovito dovolj — trdi, da bi morale 2 tretjini poslancev pritrditi nasvetu, naj se voli odbor, ki se bo imel posvetovati o spremembah deželnege reda. Sicer bi bil sklep neveljaven. Nemška stranka protestovaje zapusti zbornico. Seja se brez nje nadaljuje.

V Celji 14. okt.

Narodnjaki Vranskega okraja naznanjajo slovenskim poslancem v Gradcu, da se vseskozi zlagajo z njih interpelacijo, kakor tudi z njih drugim postopanjem gledé narodne ravnopravnosti v deželnem zboru štirskem. Bog jih ohrani in osreči njih delovanje! Živela Slovenija!

(Sledé podpisi.)

V Kranji 14. okt.

Národnim slovenskim poslancem v graškem zboru zaradi neprestrašenega potezanja za zedinjeno Slovenijo kličejo prebivalci mesta Kranjskega tisoč- in tisočkrat: Slava! Živela Slovenija.

V imenu več meščanov: mestni župan.

V Gorici 15. okt.

Slovensko politično društvo „Sóča“ odobruje politiko štirskih deželnih poslancev gledé zedinjenja vseh Slovencev in se zanaša, da jih bodo goriški poslanci posnemali, če mogoče celo v obliki resolucije.

Sv. Jurij pod Rifnikom. 15. okt.

Živeli hrabri naši poslanci! živela Slovenija zedinjena! Dr. Ipavic, župan, Matija Kavčič, Jože Zdoljšek, srenjska svetovalec.

Iz Šoštanja 15. okt. [Izv. dop.] Slava našim slovenskim poslancem, neustrašljivim boriteljem za pravice našega naroda, in zedinjenje vseh Slovencev --- to želimo, to tirjamo!

Slovinci iz Šoštanja in okolice.

Slovensko vprašanje.

IV.

Ko smo nedavno začeli s temi članki pojasnovati glavno slovensko vprašanje, bili smo namenjeni rešiti svojo prostovoljno nalogo po poti, katero smo si bili v duhu že vso načrtali. Medčasne dogodivščine, še bolj pa nedogodivščine so nas že nekoliko odvrnile in nas v prihodnje še bolj odvrnejo od te poti in nas postavijo na stališče dnevne kronike. S tem je predurjena le zunanja oblika, slučajna pot našega pisanja, nikakor pa ne nepremakljivi cilj, nikakor ne naši nazori o omenjenem vprašanju. Memo družnih razlogov se priporoča pot dnevne kronike zlasti zato, ker nam je na njej mogoče primerjati svoje misli, kako naj bi se slov. vprašanje reševalo — s tem, kako se prevažno vprašanje v dejanji rešuje. In tu moremo že postreči z nekaterimi fakti, dasiravno ljubljanski krogi tudi še danes molče, kakor da bi bilo slovensko vprašanje golo privatna doména nekterih posameznih izvoljenih.

2. dan septembra meseca v Ljubljani zbrani slov. poslanci vseh deželnih zborov, v katerih Slovenci zborujejo, so sklenili, da mora v tekoči sesiji zedinjenje Slovencev priti na dnevni red in sicer v ljubljanskem zboru pótém adrese do Njegovega veličanstva, v graškem zboru pótém interpelacije, v goriškem pak, kakor bi okoliščine kazale — pótém interpelacije ali pa resolucije do vlade. Slovenski poslanci v štirskem zboru so kakor znano ostali sklepom in obljubi mož beseda in danes jim zaslužena slava doni iz vseh krajev raztrgane domovine. Goriški zbor je dozdaj še molčal; ne vemo, ali še kasneje popravi svojo zamudo, ali pa so morebiti v Gorici obveljali tisti vpljivi, vsled katerih je večleten ud ljubljanske večine skušal kontraminirati interpelacijo v Gradcu in se spozabil do omtotno-smelega izreka: „Sodil bi v norišče, ko bi podpisal to (graško) interpelacijo.“ Da tú imena in sodbe ne pristavljamo, iz tega naj sodijo v Ljubljani, kako znano pokorni biti.“

Tudi v Ljubljani se je bilo pokazalo, kakor da bi hoteli nekaj storiti. Sprejel se je iz predzadnjega našega lista znan predlog, da „naj slavni dež. zbor po § 19. dež. reda prevdarja o koristi in vplivu razglašanih splošnih zakonov in naredeb od 21. dec. 1867 počenši gledé naše dežele in našega naroda in naj v ta namen voli odsek, ki ima o tem slavnemu zboru nasvete in predloge staviti.“ Nasvet je med občinstvom zbudil neko zadovoljnost, in dasiravno bi mu bili mi smeli z dobro vestjo očitati, da je prišel nekoliko več kakor eno leto prekasno, mišlili smo si: „kasno prideš, pa vendar-le prideš“ in brez obotavljanja

smo nasvetu pustili pristavek, katerega mu je bil pridél naš poročnik: „To je po dež. redu predpisana pot, da pride resolucija na zborovo omizje.“ Že sprememba adrese na Nj. veličanstvo v pohlnevnejšo resolucijo do vlade je bil korak nazaj, a bil bi vendar korak, ko bi se bil storil gledé vseh slovenskih dežel in ko bi se ne menalo samo v ojnica kranjske deželice. In to se hoče! Iz vira, katerega menda ne bo mogel niti prečastiti gospod predsednik kranjskega slovenskega kluba zametati, smo zvedeli, da vlada v tem klubu misel, ka je sicer narodom na prosto voljo dano združiti se, da pa v deželnem zboru kranjskem slovenska večina izrekoma ne bo govorila o Sloveniji; da hoče sicer stopiti slovenski klub v dogovore s Tirolci, ali nekranjski Slovenci naj bodijo, kakor jim drago. — Da si iščejo Kranjci zaveznikov, to je gotovo vse hvale vredno, da pa hoté prezreti druge Slovence, za to res nimamo pravega izraza. Zlasti pa se moramo čuditi motivaciji, s katero se pokriva odstop od sklenene slovenske solidarnosti: „Vi Štirci imate drugo stališče; Vi nimate kaj zgubiti.“ Res je za širske Slovence samo ena nevarnost: da se siloma pomemčijo, t. j. da zgubé sami sebe, kar morebiti nekterim ne šteje mnogo, za širske Slovence pa je ravno vse, kar imajo. Od rojakov in dozdevnih zaveznikov ter soboriteljev se ta tolažba ne glasi posebno pristréno, zlasti ne, ako pomislimo, da sploh slovensko prizadevanje ne gre na to, da bi kaj ohranili, ampak da bi pridobili, kajti zgubiti pravice nikakor ne moremo, katerih kakor vsakdo vidi zdaj sploh nič nimamo. Sploh pa boritelji za zedinjeno Slovenijo zopet niso taki berači, da bi se smelo s tolikim zaničevanjem na-nje kazati.

Prvič imamo nekoliko lastne moči in ljubezni do naroda, ki nam bo tudi v osamljeni borbi pogum dajala; drugič imamo za seboj ljubezen vsega slovenskega naroda, ktera se je že preočitno pokazala, da bi jo mogli utajiti kranjski poslanci. Tretjič imamo zase velike simpatije slovanskih narodov, posebno pa značajnih, junaških Čehov, ki so za nas uvodne članke pisali, ko si naši privilegirani časniki niti dihati niso upali. O teh simpatijah imamo iz lastne skušnje marsiktero lepo gradivo shranjeno, o katerih pa bomo še le govorili, kader bo boljša prilika. Za danes ostanemo le pri enem českem izjavu. Gledé zedinjenje Slovenije in postopanja naših poslancev so se Čehi postavili popolnoma na našo stališče. To nas veseli pri našem prizadevanju posebno zato, ker nam menda nikdo in če je tudi v parlamentu osivel, ne bo mogel očitati, da bi se bil za zedinjeno Slovenijo v tem slučaju izrekel kak nezrel politikar. Res so Čehi kazali svojo zrelost v očigled kanonom, bajonetom, izjemnemu stanju, ječam in drugim liberalnim eksaminatorjem, drugi ljudje pa so politično dozorevali na mehkih fotéljih, kjer jih je ograbilo mrakneno solnce ministerskih smehljajev in obljub in železniških taniém. A vendar je politična zrelost česka velik faktum, katerega občuduje dandenes ves omikan svet. In ti Čehi so poslali — seveda niso tačas še znali za zgorej omenjeno mišljenje slovenskega kluba v Ljubljani — deželnemu zboru Kranjskemu v št. 283. „Politike“ to-le spomenico: „Kar se tiče kranjskega deželnege zboru, prepričani smo o njem, da bo de možato izvrševal želje slovenskega naroda, kakor so se te želje določno in jasno izrazile na naštetih taborih. A pripada mu posebna naloga, da ne govori samo za Kranjsko, ampak v imenu vkupnega slovenskega naroda, kteri ima na njem svojega edinega postavnega parlamentarnega zagovornika. Dež. zbor kranjski mora ravno tako zastopati širske Slovence, kterim so v dež. zb. ru graškem privoščili samo dva zagovornika, na ktera tam kakor v tarčo strelja cislajtanska zlobnost, od ktera zastoj prosita pravice za svoj narod in kjer se jima hoče dati mesto kruha le kamen, mesto ribe le kača. In kranjsko ljudsko zastopništvo si mora tudi svesto biti, da ima tudi mandat za Koroško, kjer nezaslišana presija slovenskemu narodu ni dopustila niti enega zastopnika. To ravno daje kranjskemu dež. zboru toliko važnost, da je njegova inicijativa, za katero stoji po mnogih kronovinah bivajoč, a enako misleč in čuteč narod, tolike veljave za vse federalistično gibanje avstrijskih dežel.“

To je gotovo premisleka vreden, pristrčen svet. Upajmo, da se kranjski zbor še v zadnjem trenutku otrese nekih oportunistkih, nečistih in škodljivih vplivov; upajmo, da sliši glas tužnega svojega naroda; upajmo, da se znebi omotice, ki se mu morebiti posredno in neposredno od zgornj vpliva v njegove žile; upajmo, da z nova krepko razvije zapuščeno zastavo federalizma in slovenstva. Potem bo v zgodovini avstrijski pomenljiv in odločljiv, potem bo kakor „Pol.“ pravi, „mogočen v samosvetji, da stoji za njim cel narod.“ Ako pa zapade edini skušnjavi, namreč odlašnji, nedoločnosti in polovičenj, potem koplje jamo sebi in narodu, in kjer bi lahko odmeval vesel krik zmage in boljše prihodnosti, tužno se bo iz tisoč in tisoč umirajočih trupel razlegal strašanski, obupni klic: Vae victis! — Deželni zbor kranjski: morituri te salutant!

Interpelacija

štirskih slovenskih poslancev v štirskem zboru.

(Dalje.)

Poleg tega nam je treba še marsikaj premisliti: nemška liberalnost

ni bila toliko velikodušna, da bi bila Slovencem, katerih je vendar $\frac{2}{3}$ vseh deželnih prebivalcev, dala le en sedež v dež. odboru štirskem, sploh se v vsem delovanju dež. odbora kakor rudeča nit vije premišljeno prizadevanje narodnega zatiranja. Z najničnejšimi izgovori so se nam leta in leta šole odrekale; negledé na naše razmere ozirajo se vedno v tuje dežele, kamor se za ogledne popotnike vedno denar pošilja in od koder dobivamo tujo, z našimi okoliščinami neznano, našim koristim protivno tako imenovano inteligenco; in konečno so nam hoteli vrniti samo meščanske šole, ki bi imele koristiti samo germaniziranemu meščanstvu in ktere so po svoji osnovi čisto skazene; skoraj celo desetletje smo se morali boriti za realno gimnazijo, ktera bi bila vsem odprta; kmetijska šola na slovenskih tleh se je odrekla, samo da bi si slovenstvo ne opomoglo, kljub $\S$ 19. pak se je na slovenskih tleh za slovensko mladež s slovenskimi novci napravila nemška, sicer že v svoji osnovi skazena, premala vinorejska šola in še ta se je čisto neopravičeno in na velike stroške preložila v najbolj ponemčeni kraj, samo zato, da bi slovenstvo od nje kolikor najmanj mogoče koristi dobivalo; že obstoječega slov. gospodarskega lista zato niso hoteli podpirati, ker ta list govori tudi o dnevnih vprašanjih in sicer v narodnem smislu, temu nasproti pa se za slov. denar zdrži nemšk list, slov. ljudstvu pa se za njegove novce podaja le neka prestavljena, po nemško pripravljena, pogreta jed.

Z veliko viro je na dalje dež. odbor prenalgal postavo o okrajnem zastopništvu, ktera vsled svojega strahovitega volilnega reda slovensko-kmečki živeli ter njegove narodne, duševne in materialne koristi popolnoma izroča potujčenemu meščanstvu in birokraciji, in ktera je postala novo orodje za narodno tlačenje. Velike svote plačujemo za deželne potrebe zlasti za nemške učne namene, za naše narodne potrebe sploh, kakor tudi za narodne potrebe v glavnem mestu se ničesar ne stori; dá, celo stolici za slovanske jezike in literaturo, ki je več kakor 50 let bila na graškem vseučilišču, odtegnila se je vsaka podpora iz deželnega premoženja in brezobzirno se vtikajo vsi deželni zavodi v nemško glavno mesto, kamor se v masah sili naše ljudstvo, da tam žalostno životari in se pita s strupom potujčevanja. Za naše denarje se olupšuje glavno mesto, vzdržuje se gledišče, zidajo se palače, našim ljudem pa se v tako obilnem številu zemljišča po eksekuciji prodajo. Slovenec kot Slovenec ne dobi pri deželnih uradih nobene službe, in z največjo brezobzirnostjo se oddajajo celo službe pri deželnih zavodih, ki stojé na slov. tleh. Z nevoljo in po polzevo se pripravljajo popraviti krivično nam volilno postavo, volitve narodnih poslancev se podirajo zaradi malenčnih pomankljivosti, katerih skrbno iščejo, gledé protinarodnih poslancev pa tudi največje nepostavosti volitve ne ovirajo. In še marsikaj imamo premisliti. — Če se spominjamo zadnjih volitev v državni zbor in pomislimo, kako se vedno sovraži in zaničuje naše narodno prizadevanje, naš jezik in naša literatura — kar jim je vse neznano — in kako se ob enem v zvezdakuje nemštvo, kako se vsaka protinarodna demonstracija odpadnikov in tujcev hvali in uvaža, narodne manifestacije pa zaničljivo prezirajo in grdi; kako nas slovenske poslance odstranjuje iz odborov, kjer se konečno določuje, in kako se nam daje povsod čutiti, da smo tu neljubi gostje in da mi Slovenci tukaj v dež. zboru, torej v javnem življenju svojemu jeziku ne moremo nikdar pridobiti dejanske veljave; če pomislimo, da nemška vlada nikdar ne zine, če se borujemo za svojo dobro pravico, in da ona ni kazala niti razuma niti dobre volje za naše pravice in koristi; kako je vse naše tožbe in interpelacije z nekaterimi frazami odpravila, — če pomislimo, da smo mi slovenski poslanci proti vsemu temu zastoj ugovarjali, in da — kakor sedanja večina misli in čuti — in pri svoji vedni manjšini v štirskem zboru za svoj narod nikdar nič ne bomo dosegli in doseči ne moremo; če pomislimo, da vlada izven zbora sama postave ne čišla, in jej tudi ne daje nobene veljave; kako vse prošnje zaradi ravnopravnosti pod klop meče, kako bolj kakor kedaj preganja narodne uradnike in učitelje ter jih preganja iz dežele in namestuje s tujci jezika nezmožnimi — kako teh slednjih protinarodne agitacije ne le dopušča, ampak celo plačuje, kako se vlada očitno protivi slovenstvu in podpira lahonstvo, kako pri volitvah povsod dela proti našemu narodu in s pomočjo sebičnih tujcev narodove slabosti rabi za svoje namene, kako s pomočjo protežirane manjšine ogromno narodovo večino zatira in demoralizira, kako povsod vstvarja nenaravne, nezdrave in neprenesljive razmere, kako daje narodnim časnikom komaj dihati, če premislimo, s kako nečuvno nesramnostjo in hudobijo uradno laško-nemško časopisje žali naše narodno čustvo, kako se vedno provocirano ljudstvo obsoja in potem prepušča svojim mukam, kako se je odtegnila ljudstvu edina zaslomba, vera namreč do pravice vladine; — če vse to premislimo, potem se moramo prepričati, da se dela na popolni propad našega naroda, da se namera pogrezniti naš narod v surovost in nevednost, v kateri naj bo poginil in še le spremenjen v drug narod zopet sposoben postal za omiko.

Tu nam nastaja dolžnost braniti naš narod proti gospodarstvu tuje stranke in liberalizmu, ki tako cvetje poganja in to tem bolj, ker bi nam celo vsa pravičnost naših nasprotnikov ne mogla pomagati, kajti skušnja uči, da manjše ljudstvo zvezano z močnejim svojo samosvest in svojo samostalnost bolj in bolj zgublja in da konečno neha biti. Mi Slovenci nismo za to rojeni, da bi tlakovali nemštvo in lahonstvo poginili in v neprestanem boju za narodno eksistenco porabili vse svoje moči, ktere moramo rabiti za dušni in materialni napredek. Tudi mi Slovani imamo poklic, da do veljave pripomoremo načelom pravosti, poštenosti in blagodušja. Najvišje načelo, ki nas vodi pri vsem našem dejanju in nehanju, je to, da rešimo in ohranimo svojo eksistenco; k temu nam pa more le pomagati ločitev od tujega naroda in ozka zveza s našimi brati v državi, s kterimi smo istega rodu, s kterimi imamo isti jezik, iste pojmove o svobodi, iste potrebe, s kterimi moramo hoditi v prihodnje isto pot in s kterimi vsled priložene jezične karte „zemljevid slovenske dežele“ držema živimo na odločenem prostorji.

Nazaj segamo na najstarejšo zgodovinsko pravo, na pravo naravno; kar smo nekda bili, hočemo zopet biti, en narod, eno telo, narod svoboden in samostalen, nemoten in zmeden po tujem vpljivu in tujem varstvu;

— svoje zadeve hočemo po svojih potrebah, po svojih pojemih, po svojem lastnem notranjem nagonu sami vrejevati in oskrbovati.

Domači uradniki naj nas vladajo, ki narod ljubijo in ktere bodo imenovali naše deželne oblastnije; hočemo, da se sklepajo postave v jeziku našega naroda in da izvirajo iz našega kulturnega in pravnega življenja — mi tirjamo postavodajo v domačem skupnem deželnem zboru za vse zadeve, ki so v najvišem diplomu 20. okt. 1860 deželni avtonomiji prepuščene: v pravosodji, poduku, bogocastji, upravi. Za te zadeve tirjamo deželno vladu, ki bo našemu skupnemu deželnemu zboru odgovorna, ktera se bo imenovala iz naše srede, in ktera bo razvijala notranjo moč narodovo; mi hočemo imeti svojo lastno najvišjo sodnijo, svoje lastno vseučilišče v naši sredi, v narodovem osrčju. Mi hočemo, da se določi in odloči ona svota denarjev in voljakov, ktere moramo državi dajati, in druge dohodke hočemo upotrebljati za blagor in potrebe lastne dežele in lastnega naroda. Javno pravo je od nekda priznavala narodom pravico, da si smejo svoje zadeve sami oskrbovati, in si dati ono ustavo, ki njih okoliščinam najbolje odgovarja. (Konec prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(Dvanaajsta seja 11. okt.) Prebere se slovenski in nemški zapisniki in potrđita po kratkem ugovoru dr. Kalteneggerja in vladnega zastopnika. Dr. Razlag interpeluje pismeno vladu zaradi zastaranih obresti od državnih obligacij in deželni predsednik obljubi, da hoče odgovoriti v prihodnji seji.

Dr. Bleiweis stavi nujni predlog, naj se voli odbor petih poslancev, ki bode na podlagi $\S$ 19. deželnega reda preiskoval, kakšen vpliv so imele postave od 21. decembra 1867 na našo deželo in o tem poročal zboru. Od več strani čujejo se tožbe zoper nove postave, na Dnnaji hoče se vladati le po nemško-liberalnem kopitu. Malo peščico Avstriji zvesto vdanih Slovencev preglasovali so Nemci, ki so ustanovili dualizem in razdvojili Avstrijo v dva kosa. Staro častno ime Avstrije se je zgubilo, govoriti čujemo le še o Cislahtaniji, ktera mora plačevati 70 prc. državnih stroškov. Magjari dajo le 30 prc. in izročili so nas našim nasprotnikom, ki komaj pričakujejo, da razpade Avstrija. (Dobro.) Vsak pravi rodoljub obžaluje to stanje. Naj tedaj odsek pretresa to važno stvar in o njej poroča zboru.

Dr. Kaltenegger želi 7 poslancev v ta odbor. Potrđi se predlog dr. Bleiweisov in voljeni so bili v ta odsek: dr. Razlag, dr. Bleiweis, dr. Toman, Svetec in dr. Zarnik.

Edina točka dnevnega reda, ki se je obravnala do konca, bilo je sporočilo deželnega odbora zastran premembe deželnega volilnega reda in neposrednih (direktnih) volitev v državni zbor. Njih Velicanstvo ni potrđilo več lani sklenjenih postav o preuredbi volilnega reda, ker pa ni vlada navedla taci razlogov, ki bi že ne bili lani pobiti, je deželni odbor dotične postave še enkrat predložil deželnemu zboru brez spremembe. Na nasvet Kalteneggerjev, da bi se vpeljale tako imenovane posamezne volitve, da bi vsak kraj, ki ima volilno pravico, volil v svojem kraju, se ni moglo jemati ozir, ker namerja preveliko premembo deželne ustave, ki bi težko pridobila najvišjo potrđitev.

O direktnih volitvah pa poroča deželni odbor tako-le:

Slavni deželni zbor za vojvodino Kranjsko je sicer svoje mnenje o neposrednih volitvah v državni zbor že v 21. seji zadnje sosije s tem natanko in dosti določno pokazal, da je dotični predlog g. poslanca dr. Kalteneggerja popolnoma ovrgel. A vendar se zdi deželnemu odboru važno in potrebno, da se v slavnem deželnem zboru v natančnih razgovorih različni vzroki, ki so za in proti neposrednim volitvam v državni zbor, pretresejo in se potem glas sl deželnega zbora še enkrat določno ponovi.

Ker si pa deželni odbor pridržuje to stvar tudi ustmeno po svojem sporočevalcu natančneje razložiti, omeni zdaj samo to-le:

Neposredne (direktno) volitve v državni zbor bile bi Avstriji škodljive. Presvitli cesar so meseca oktobra 1860. leta izrekli, da se bodo postave dajale po cesarju in deželnih zbora, tedaj se je takrat spoznalo, da Avstrija obstoji iz različnih dežel z raznimi pravicami. To je bila tudi dobra misel za obstanek ustave, zakaj, če se ta ne brani po deželnih zbora, zgubila bi se kmalu. Ko bi se reklo, naj se voli v deželni zbor neposredno, gotovo bi mi tudi rekli: to je dobro; voli naj se takó. Kranjski deželni zbor bi bil gotovo prvi, ki bi ustavo o tem popravil.

Drugače pa je z volitvami v državni zbor. Dežele morajo ostati avtonomne. Da se pa to zgodi, se ne smejo vtopiti v centralni parlament.

1. maja 1861. leta so presvitli cesar pozdravili poslance kot „poslance deželnih zborov“ („von den Landtagen entsendete Boten“) in ti imajo zastopati dežele, iz kterih so voljeni. Ne more se tedaj pritrditi takemu parlamentu, ki ga imajo Ogri, ker po takem bi dežele prišle ob glavno pravico, da bi ne smele o vseh važnih vprašanjih govoriti. Dežele bi prišle ob pravico, ktero daje pragmatična sankcija in diploma 20. oktobra 1860. leta. Nikdar ne bodo niti Čehi, niti Poljaci, niti Tirolci privolili takim neposrednim volitvam za državni zbor. Solidarno moramo tedaj delati o tem sila važnem vprašanju.

Deželni odbor stavi tedaj naslednje nasvete:

Slavni zbor naj sklene:

1. Priložene postave in sicer:

a) postava zaradi premembe §§ 12, 13, 15, 16, 32 in 37 deželnega volilnega reda;

b) postava zaradi premembe §§ 3, 5, 7, 8 in 9 deželnega volilnega reda, in

c) postava zaradi premembe §§ 10 in 11 deželnega volilnega reda, naj se sprejmejo.

2. Nasvet deželnega poslanca g. dr. Kalteneggerja zastran premembe

§ 4 deželnega volilnega reda v tem smislu, da volilci trgov in mest volijo v svojem kraju, naj se izvrše.

3. Slavní deželni zbor naj izreče, da ne pripozna, da bi bile neposredne (direktne) volitve za državni zbor dobre in koristne.

V generalni debati govori prvi dr. Kaltenegger ter stavi predlog, da se to sporočilo izroči ustavnemu odseku v pretres. Kar se tiče direktnih volitev, omenja že zdaj predloge, ktere misli postaviti v specialni debati, namreč, da se pomnoži število državnih poslancev, da Kranjska pošilja mesto 6 poslancev 9 in da se zniža veljavnost mandata na 4 leta.

Kromer govori pri neizmernem smehu poslušalstva, tako, da se ne ve ali hoče humoristično biti, ali poje nehoté komične jeremiade. Njemu se zde vse premembe le zaradi tega nasvetovane, da bi se narodnim volilcem prigotovila povsod večina. Nehoté mora potem pripoznavati Kromer, da je število nemškutarskih pribežališč že jako majhno postalo. Konečno pravi, da si njegova stranka ne dá noža na vrat nastavlja in upa v § 7 državnih temeljnih postav, po katerem ne morejo biti potrjene te spremembe.

Sveteč: Čas nam pohaja, nemoremo tukaj te stvari pokladati na dolgo klop. Predlagane premembe niso nove in so bile deloma že nasvetovane, ko je še ona stran imela večino. (Čujte!) Deželni zbor se lahko koj spusti v debato, ker so predlogi dognani in zrelo prevdarjeni. Naše geslo je le pravica, in zato se je vzelo tudi nekaj notranjskih trgov med volilne kraje. Če voli Lož, zakaj bi ne imela te pravice Cirknica, če voli Višnja gora, zakaj bi ne Žužemberk? Oba trga sta večja in imata gotovo to pravico. Jaz si ne morem misliti zbora, v katerem bi imela ona stran večino, ter bi koristno mogla delati za pravi blagor dežele.

Dr. Toman: Resno protestiram zoper Kromerjev izrek, da bi te premembe postav imele le pristranske namene. Ker bi vi radi imeli vse ponemčeno, podikate nam namene, ki jih v drugem smislu sami gojite. Če bo res, da se postava zopet ne potrdi, da bomo večno le zastoj delali in sklepali, gospoda, pomislite, da se utesne pretrgati tudi nam tista nit, ki pelje na Dunaj! (Dobro.)

Dr. Zarnik: Mene je govor Kromerjev jako zanimal, kajti dokazal je, da edina nemškutarija je načelo one stranke, od liberalizma ni duha ni sluha. Boj germanizacije zoper slovanstvo je, ki ga borite, sicer bi ne bilo mogoče človeku razvijati taci nazorov v drugi polovici 19. stoletja! Boj zoper duhovščino velja le zaradi njenega narodnega mišljenja, mala peščica nemško-mislečih duhovnov ni v očeh liberalcev ultramontanska ali klerikalna, nego „anständige geistliche herren“. Koroški zbor je enako prenaredel volilno pravico v velikem posestvu, kakor nameravamo mi, in bahali so se Nemci po časopisih, kako so liberalni. Kromer je rekel, da se hoče votlina skopati v veliko posestvo, v nemškutarsko trdnjavo. Ako Bog da in sreča junačka, se bodo čuli v 10 letih v tej zbornici le slovenski glasovi. Načelo, ktero izreka omenjena postava, je demokratično liberalno. Govornik ugovarja nekterim Kromerjevim razlogom in omeni konečno, da § 7 državljaških temeljnih postav tu ne velja, ker se ne prenamejajo volilne grupe.

Kaltenegger v daljšem govoru razklada svoje mnenje, da se naj daje prilika izraževati svoje mnenje. Volilni okraj naj bodo kolikor mogoče majhni. Zakaj se pri grupi velikih posestnikov tudi fabrikanti ne vstevajo?

Dr. Zarnik: Ugovarja razlogom Kalteneggerja. Kar se tiče prilike o fabrikantih, ni srečno izbrana, ker fabrikant ne spada v „grundbesitz“ (gruntno posestvo). Se ve da nima fabrike v zraku viseče, vendar pa ni gruntni posestnik v tem smislu, kakor ga tirja postava.

Kromer se postavlja na noge zoper Svetčeva razkladanja, in zaroti konečno z bombastičnim naglasom, da njegove stranke namen ni, da bi germanizovala, da se pa tudi sloveniti ne da.

Sveteč in Zarnik ugovarjata o faktučnih zadevah in zadnji omeni Kromerju, da bi se moral čudež zgoditi, da bi se on (Kromer) poslovenil, kajti rojen je v ribniški dolini, tedaj ne more še enkrat postati to, kar je, Slovenec. (Veselosť.) (Gosp. Wurzbach hoče zabraniti poslušalcem smejanje!) Konečno besedo kot sporočevalec ima dr. Costa:

Razlogi, ktere je navedel Kromer proti tej postavi, se strinjajo z nazori vlade, in zavoljo tega se niso potrdile te postavbe. Ali to nas ni strašilo še enkrat predlagati jih zboru, kajti to ministerstvo ne bo živelo večno. O direktnih volitvah odgovoril je dež. zbor naš že lani prav odločno. Kromerjev govor naj bi se prestavil v slovensko in vsak Slovenec naj bi dobil en iztis. On je nehoté pripoznal, da, ko bi bil naš volilni red postavljen na pravično podlago, bi tu sedela le ona stranka, narodna. Kako nepravilno je, da morajo Kamničani hoditi volit v Tržič itd. Iz stenografskih zapisnikov dokazuje, da pobija nasprotna stranka zdaj to, kar je sama sklenila, ko je imela še večino. Narodna večina zbora se ne bode dala tako naglo končati. Če premembe zdaj ne bodo še imele vspeha, gotovo pride čas zato, predlagali jih bomo tako dolgo, da se potrdijo.

V specialni debati potrdile so se vse spremembe, kakor jih je nasvetoval deželni odbor. Posebno važna je sprememba v velikem posestvu, ker ima pravico voliti vsak gruntni posestnik, ki plačuje od zemljišč, ki so v eni deželni ali zemljiški knjigi kot ena celota vpisana, najmanj sto goldinarjev pravega cesarskega davka na leto. Dalje se je vrstilo več novih trgov v volilno vrsto mest in trgov.

V specialni debati se je poprijel za pravice velicega posestva baron Apfaltern, ter se opiral na svoj lanski, grozovito fevdalni govor.

Dr. Kaltenegger zagovarja svoj predlog o posameznih volitvah, ki bi olajševal izvrševanje volilne pravice.

Dr. Costa: Mi nismo zoper ta predlog: vendar namerjava preveliko premembo in nastavlja je gosp. predgovornik le princip brez da bi ga bil izpeljal.

O direktnih volitvah omenja dr. Costa na kratko o važnosti te stvari ter da so najimenitnejši ugovori že v sporočilu izrečeni.

Dr. Kaltenegger stavi predlog: 1. Deželni zbor naj pripozna potrebo direktnih volitev v dunajski državni zbor, da se podvoji število poslancev, ter

zmanjšajo volilni okraj. 2. Neglede na direktne volitve je treba število kranjskih državnih poslancev od 6 na 9 pomnožiti in naj bodo 4 iz kmečkih občin, 3 iz mest in trgov in 2 iz velicega posestva. 3. Mandat naj velja le za 3 kvečemu 4 leta. § 16. dež. reda naj bi se potem primerno predrugačil.

V dolgem govoru navaja vse vzroke za neobhodno potrebo in korist neposrednih ali direktnih volitev, brez katerih se mora Avstrija razdeliti! Ustava je za Avstrijo drevo življenja, ktero mora pognati korenine med narodom. Nezadovoljnost je občna, ker ljudstvo nima pravice naravnost voliti svoje zastopnike v državni zbor. Dalje navaja razne razloge za direktne volitve, ki so večidel že znani iz nemških časopisov.

Dr. Toman ugovarja v izvrstnem govoru, kterege Vam hočem podati po stenografskih zapisnikih. Denes naj omenim le glavnih točk. Lani že smo jasno pretresovali to reč. Deželni zbor kranjski je svojo sodbo že lani izrekel, nikdar on ne bo dovolil v direktne volitve. One so zoper ustavo, in živo moramo protestirati. V tak državni zbor bi naši poslanci ne smeli iti, če jih državni zbor sklene, morali bi ga zapustiti. Centralizacija je ideal, na kterege merijo te volitve. Od stavka do stavka ugovarja dr. Kalteneggerju. Nezaupnice poslancem ne veljajo nič. (Glas: Kljun!) Kazalo se je na Ogrsko, kako bi se nam godilo? kakor Slovanom v Translajtani! Cislajtanija še ni organizirana! Najkrepkejši rod, Čehi ne pusté, da bi se jim stavila noga na vrat! (Slava Čehom! med poslušalci.) Vzrok da Magjari prevladujejo, je v dualizmu. Plačujejo 30 prc. mi pa 70 prc. a govoriti imamo ravno toliko kakor oni. Deželne zbore zatreti je namen direktnih volitev! Vsa ustava se mora pregledati. Mi se bomo borili za svoje pravice, če mi zgubimo vojsko, zgubi jo z nami Avstrija, Slovanstvo pa nikdar.

Dr. Costa kot sporočevalec omeni po obširnem govoru dr. Tomanu le malo. Ako hoté Nemci svojo centralizirano skupino naj si jo napravijo, mi jim ne bomo branili, nam pa naj se da, kar si vsi želimo: Zedinjeno Slovenijo!

Potem so se sprejeli odborovi nasveti in se je seja končala.

Deželni zbor štajerski.

(Konec.)

(15. seja.) Herman je govoril blizo tako-le: „Obračaj se proti predgovornikom one strani, ne morem po vseh zavijajih za njima hoditi; vidim pa, da se niste nič naučili, nič pozabili. Z vami ni mogoče na podlogi pravičnosti pogajati se. Čudna misel me obhaja, ako čujem gospode govoriti o moči države, ktero moč hočejo le tako dolgo ohranjeno, dokler so gospodarji. Vi mislite, da je državni zbor država, vi sedite in oblastujete v državnem zboru, torej ste vi država. V tej državi ste vi pod imenom ustave zidali trdnjave (zwingburgen), iz katerih napadate posebne pravice dežel in pa narodnosti. Vi pravite, da ne boste premagani. Jaz pa vam rečem: Vi boste premagani in boste padli, na dobro svobode, pravice in narodov. Če prej padete, bolje je. Kajti mi razumemo državo vse drugače. Država smo vsi, — narodi in dežele. Mi moramo državno življenje izpopačenosti iztrgati. Moramo kri iz sredine napeljati tudi v posamezne lude v okrožje (periferijo), v dežele nazaj. Sicer bode glava in srce države otrpelo. — Ako nočemo mirno trpeti, da nas z nogo sujete z vsem kar govorite, kar delate, in ker ne storite — potem nam očitajte, da proti spodobnosti grešimo, da vodo kalimo. Tukaj pač velja pravljica o volku in jagnjetu. — Če pomislimo, kako deželni odbor, deželni zbor, kako vlada ravna z našimi pravicami, kako nimamo nikjer brambe: moramo reči da smo brez pravice. — Ko smo svojo tirjatev zastran ustanovljenja slovenske kronovine stavili, bilo nam je jasno da od sedanje vlade v tej zadevi nimamo ničesa pričakovati. Ali vlade ne ostanejo večne, one odidejo in pridejo, narodi ostanejo. Mi smo hoteli le naše pravične tirjateve na dnevni red postaviti, svetu oznaniti, da jih bo pravična in razsvitljena vlada, ki pride, že našla in izpolnila. — Kakor vi nam nasproti ravnate, pa dokazuje, da je naše tirjanje pravično pa tudi dokazuje, in čedalje bolj prepričanje utrjuje, da za Slovence ni rešitve drugače kakor da se ločijo od vas. Jaz nisem zoper nemški narod. Moje stališče ni stališče narodnosti; moje stališče je stališče pravice, moralnosti. Iz tega stališča jaz zagovarjam z vsem in polnim prepričanjem Slovence. In kjer je moje prepričanje tam je moji srce. — Sicer pa menda vendar Slovenci tudi niso tako slabi, in Nemci ne stoje tako izvrstno, če si svoje prve govornike dobivajo iz rodu Slovencev. (T. j. Kaiserfeld-Blagotinšek.)

Za Hermanom so v specialni debati govorili še Schloffer, Kaiserfeld, Hakelberg, Stremayr. Pri glasovanju je konečno obveljal predlog manjšine, ki nasvetuje direktne volitve v državnih zbor, da izpušča zbornico dežel. Slovenci so glasovali proti. Štajerki deželni zbor torej nasvetuje: naj po neposrednih volitvah v državni zbor pride na 50.000 prebivalcev en poslanec, kteri se voli iz prebivalstva po volilnih možeh. Tretjina vseh poslancev pa volijo mesta.

Dopisi.

Iz Šenčurske okolice poleg Kranja. 13. okt. [Izv. dop.] Na vseh dozdanjih taborih zlasti na Vižmarškem se je iz tisoč in tisoč ust razlegal radostni glas: dajte nam Slovenijo, to je, zedinjenje razcepljenega naroda slovenskega v eno kronovino z enim deželnim poglavarstvom in z enim deželnim zborom. Nadejali smo se in še zmirom željno pričakujemo, da bodo naši kranjski poslanci, ki so odmev ljudstva, v zdanjem deželnem zboru nevstrašni povzdignili svoj glas: dajte nam Slovenijo! in to tem bolj

ker naši sobrat slovenski na Štajerskem in Koroškem, Goriškem in Primorskem še huje zdihujejo pod tujčeveto, nego mi Kranjci. Kdo strmé nevoljno ne čita v časnikih, kako ošabno in brezpostavno se vedejo nemški poslanci štajerski v svoji dozderni mogočnosti proti ondašnjim Slovencem? in kako zapuščeni so še le koroški Slovenci, ki niti enega zagovornika nimajo v deželnem zboru. In ko bi ga tudi imeli, kaj bi jim to koristilo, ker Nemec Slovence noče pravičen biti. Zastonj povzdiguje Herman in Vošnjak v graškem zboru svoj pretresajoč in prepričavni glas zoper nepostavnosti in krivice, ki se godé štajerkim Slovencem; govorita le gluhim ušesom, ki nočejo poslušati pravičnega zahtevanja. Zato kličemo in bomo tako dolgo klicali, da dosežemo: dajte nam Slovenijo! Mi hočemo v svoji hiši na domačih slovenskih tleh sami gospodariti, ker s zvitimi Nemci in potuhnemi Lahoni ni dobro iz ene skledé črešenj zobati. Pa morebiti naši slovenski poslanci, ki so deloma sami to misel sprožili in zagovarjali na taborih, se bojé razpuščenja deželnega zbora, ako v njem tirjajo, kar nam po božjih in naravnih človeških postavah gre? Ako se hoče vlada blamirati, kakor v najnovejšem času na Českem, naj poskusi; kot gorenjski snežniki hočemo nepremisljivi statiter v novič voliti, ako bo sila — vse svoje deklarante. Misel: Slovenec sem, je že čvrsto prešinila stare in mlade srca tako, da se v vsaki priliki čujejo veseli klici: Živela Slovenija!

Iz tržaške okolice. 13. okt. S. [Izv. dop.]*) Dovolite, da tudi mi na obalah sinjega morja bivajoči tužni Slovenci spregovorimo o vprašanji, katero nas vse zanimiva in katero ste tako tehtno v svojih zadnjih listih pretresavati začeli. Če je komu treba zedinjenja, treba ga je nam primorskim Slovencem, zlasti pa okoličanom tržaškim, katerim se tujčeva peta kruto in brezobzirno stavi na zatilnik. Otroci naši se nam siloma polahujajo proti naši volji. Prvi dan, ko v šolo stopijo, morajo se laškega učiti, in mi, njih stariši, smemo k temu samo molčati. Niti enega poslanca nam ne privošči, da bi se potezal za naše pravice: Slovenci smo, a Slovenci biti ne smemo. V tem žalostnem stanju nas ne more narodnega pogina drugo rešiti, nego samo in edino zedinjenje s svojimi brati. In naši bratje v Ljubljani bi nam ne hoteli prožiti bratovske roke, da nas rešijo? Poslanci kranjski! Vam se priporočamo, v Vaše roke stavimo svojo srečo in nesrečo, obstanek svoj in zginjenje svoje iz lic primorskih bregov. Mi nimamo svojih poslancev in svojih želj ne moremo razodeti nego po Vas. Na Vižmarskem polji ste nam v imenu vseh Kranjcev ne enkrat, ampak večkrat prisegali, da ne pozabite na nas; v beli Ljubljani ste nam v roke segali in obetali, da pred ne mirujete, dokler Vaši ne bomo. In zdaj je videti, kakor da bi za vse to več ne vedeli. O zedinjenji je pregovorila Gorica (?), v nemškem Gradcu se zahteva zedinjenje, in Ljubljana molči? Ali je splošna postala misel, katero sem čul izrekati enega kranjskih poslancev: „Dá, dá, slovenska inteligencija tirja zedinjenje, a prost narod ne, kajti narod ni še zrel, in predno bo zrel, treba je še deset let.“ Ali je to res? Ni res! Deček sem še bil in nisem še umel, kaj se govori, a že takrat sem čul, da se po Primorskem čedalje bolj širi in krepi želja, da bi se tržaška okolica pridružila ljubljanski guberniji. Ali res narod ni še zrel? Zrel je in tirja zedinjenja. Na taborih je ves narod od vseh krajev zbran staval in podpiral govorikov tirjatve njil. besedam pritrjevalje: „Hočemo!“ — Narod ni za zedinjenje še zrel — to je stari circulus viciosus, to se pravi: nočemo, ne maramo, kaj nas brigajo vaše želje. Tudi nemškutarji trdé, da narod še ne tirja slovenskih dopisov; tudi priseženi in zagrizneni nasprotniki trdé, da je slov. prostaku vse eno, ali se v šolah njegovi otroci učé nemškega ali laškega ali slovenskega jezika, dá celo trdé, da je slov. prostaku ljubše, ako se njegovi otroci v šolah nemškega ali laškega učé. In vendar se potezate za pravice slovenskega jezika! Čemu torej, če je vaša logika veljavna? Dá, nekaj se je trdilo, da laški narod zaničuje vse one, katerim se zedinjena Italija po glavi meša: ali se je to v dejanji potrdilo? In ko bi se v Ljubljani res ne vslušal glas tlačanih Primorcev, ali tudi ne slišjo pokanja petard? Ali ne vedó, da se je v Milanu in Benedkah najprvo počelo rogoviliti s petardami in da se je kratko potem Lombardija in Beneška odtrgala od Avstrije. Ali hočejo tudi gledé Trsta in Primorja čakati, da petarde ogledajo Lahom pot? Ali nimajo Kranjci sovražnikov blizu dovolj in si jih hočejo še bliže privaliti s polovičarskim postopanjem? Če bi torej Kranjci tudi nazaj pahnili našo bratovsko roko, če bi ne imeli nobene tolažbe za nas, ko jih milo prosimo pomoči, naj pomislijo nase in na stari prigovor: „hodie mihi, cras tibi! Denes se pogubi v Italiji naš Trst, jutri se v njej pogubi Ljubljana, če jo — osamele, kakor se hoče sama osamiti — po noči ne pozoblje Nemčija!

Politični razgled.

V dunajskem dež. zboru je velik hrum zbudil izrek nemškega federalista Steudel-a, ki je djal, da bo ljudstvo navdušeno pozdravilo razpuščenje državnega zbora, ki nima nobenega zaupanja več.

S Čehi je baje imel grof Kotek prvi pomeček zarad pomirjenja. Zvedel je, da Čehi ostanejo pri svojih tirjatvah, ki so izrečene v deklaraciji. Poljaki se glede svoje državopravne politike še niso zedinili. Najbrž bodo sklenili, da ostanejo pri svoji resoluciji. Za volitve v Lvovu je že Smolkova stranka postavila svoje kandidate.

Hrvaški zbor so zapustili sremški zastopniki, ker je zbor v skrivni seji sklenil povsod po Hrvaškem nadomestiti cirilico z latinico.

V Dalmaciji upor še ni zadušen. Piše se da je 9000 upornikov v orožji. Črnagorski knez se je avstrijski vladi ponujal upornike z lepo po-

* S zanesljivimi dopisi, s katerimi nam ali razmere pojasnite, ali poročite dejanske dogodbe, ali nas podpirate v našem prizadevanju, gotovo nam in slovenski stvari vselej ustrezate. Sicer prijateljski pozdrav in srečo!

Vred.

miriti. Avstrijska vlada je to ponudbo odbila. Vedno več vojakov se pošilja v Dalmacijo da bi upor zadušili.

V tirolskem deželnem zboru je dr. Dietl nasvetoval naj se preudari kako stoji Tirolsko nasproti novim postavam državnega zbora. Voljen je zato odbor peterih poslancev.

Na Srbskem se začne jesenske vaje deželne vojske.

V Španiji je domača vojska med republikanci in vlado vedno bolj krvava. Mesto Valencia je v rokah republikancev. Mnogoštevilna vojska upornike oblega. Več krdel v orožji je v Kataloniji in Aragoniji. Med republikanci so meščanje in kmetje.

Dunajska borza od 15. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih 59 fl. 90 kr. Kreditne akcije 253 fl. 75 kr.
5%, metalike z obresti v maji in nov. — fl. — London 122 fl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 67 fl. 90 kr. Srebro 120 fl. 25 kr.
1860 drž. posojilo 94 fl. 30 kr. Cekini 5 fl. 83 kr.
Akcie narod. banke 705 fl. — kr.

FR. RAPUS,

trgovec v Celji

priporoča iz zvoje dobro založene specarijske štacune, prav po nizki ceni in pri poštenu postrežbi, posebno:

Kuba, Cejlon, Laguayra, Rio kafe; rafin. in meliscuker; boljši Genuezer in Seccer olivenolje; Petroleum; nove sladke pugl mandelne; nove sultan rosine; Smirner civebe; nove flge in roziče; laške lešnike, švicarski sir; apolo sveče; pravi Jamajkarum; punč; Ruster, Menešer, Pikolit vino; vinski cvet; itd.

➔ Založuje z premogom (Steinkohle) in apnom. ➔

➔ Preskrbuje zavarovanje zoper ogenj pri prvi ogrski zavarovalni družbi.

Tudi vzame fanta 14—15 let starega, ki slovensko in nemško zna, koj za učenca.

OZNANILO.

Platnina, blago za obleko, suknina, jopiči, plašči

se bodo kratko časa v prodajalnici: **gosposke ulice št. 113**
v izvenredni prodaji

oddajali in se bo vse blago, na drobno in debelo, mnogo ceneje, kakor se v fabrikah dobiva, prodajalo.

Cena.

➔ **Platnina** ➔

1 trobela 30 vatlov polplatnine	5 gld. in več.
1 " 30 " creas-a	7 " " "
1 " 38 " trdega platna	11 " " "
1 " 50 " holandskega	18 " " "
6 platnenih robocev	90 kr.
Chiffon, Toilleforte, Naturel vatel po	15 "

➔ **Perila** ➔

mного na izbor, zlasti za dame, prav po ceni.

Mizni prti in prtíči.

➔ **Blaga za obleke** ➔

največi izbor po 10, 12, 14, 18 kr. do najbolje baže.

➔ **Suknina** za suknje, blače, kožuhe, double, velour po čudovito nizki ceni.

Jopiči in plašči po razni ceni, velika zaloga.

➔ **Več 1000 vatlov zavrnikov (kosov platna)** ➔

po 5, 6, 8 in 10 vatlov vkup se prodaja po čudovito nizki ceni.

Pismana naročila za gotov denar ali proti poštenu povzetji bomo kar najbolje izvršili.

➔ **Na to izvenredno prodajo P. T. občinstvo posebno pozorno činimo pristavljaje, da smo porok za vsako blago, ki se pri nas kupi.**

Prodajalnica dunajskega blaga
Schneider & Betelheim.

Prodaja se samo in edino le

v gosposkih ulicah št. 113, nasproti Pichsovi kavarni v Mariboru.